

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/207/2020                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 5817203312                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.08.2022                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Peter Brňák              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2022:5817203312.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J.. J. Y., W., bývajúceho v A., N. K. XX, proti žalovanej V. Y. M., bývajúcej v A., A. XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátskou kanceláriou JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave - Ružinov, Šumavská 3, IČO: 36 856 592, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4C/13/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2020 sp. zn. 10Co/10/2020, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2020 sp. zn. 10Co/10/2020 v zmeňujúcom výroku a v závislých výrokoch o náhrade trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 23. apríla 2019 č. k. 4C/13/2017-371 zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej k rodinnému domu súp. č. XX, postavenom na pozemku C-KN parc. č. XXX/X k ú. N., k hospodárskej budove a k pozemkom C-KN parc. č. XXX/X: zastavané plochy a nádvoria o výmere 424 m<sup>2</sup>, C-KN parc. č. XXX/X: záhrady o výmere 121 m<sup>2</sup>, C-KN parc. č. XXX: záhrady o výmere 170 m<sup>2</sup>, ktoré sú zapísané na LV č. X obec a k. ú. N. (prvý výrok). Prikázal nehnuteľnosť - rodinný dom súp. č. XX, postavenom na pozemku C-KN parc. č. XXX/X k. ú. N., hospodársku budovu a pozemky C-KN parc. č. XXX/X: zastavané plochy a nádvoria o výmere 424 m<sup>2</sup>, C-KN parc. č. XXX/X: záhrady o výmere 121 m<sup>2</sup>, C-KN parc. č. XXX.: záhrady o výmere 170 m<sup>2</sup>, ktoré sú zapísané na LV č. X obec a k. ú. N., do výlučného vlastníctva žalovanej (druhý výrok). Žalovanej uložil povinnosť na vyrovnanie podielu zo zrušeného podielového spoluvlastníctva zaplatiť žalobcovi sumu 41.050,- eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (tretí výrok). Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v pomere 100%, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (štvrtý výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z doteraz vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca so žalovanou sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností každý v podiele 1. Konštatoval, že hoci obe strany vyvíjali aktivitu smerujúcu k mimosúdному vyrovnaní, ani jedna nesúhlasila s podmienkami strany druhej a k dohode nedošlo. Vzhľadom na právny názor odvolacieho

súdu, ktorým je viazaný, zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej k sporným nehnuteľnostiam, ktoré prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej, nakoľko táto bezprostredne na pojednávaní preukázala, že je v jej schopnostiach vyplatiť žalobcu ako druhého spoluvlastníka, o čom predložila aj hodnoverný dôkaz.

2. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. januára 2020 sp. zn. 10Co/10/2020 na odvolanie žalobcu rozsudok prvoinstančného súdu potvrdil vo výrokoch o zrušení podielového spoluvlastníctva sporných nehnuteľností a o ich prikázaní do výlučného vlastníctva žalovanej. Vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho spoluvlastníckeho podielu sumu 41.050,- eur zmenil rozsudok prvoinstančného súdu tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho spoluvlastníckeho podielu sumu 45.000,- eur v lehote 3 dní do právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania spočívajúci v zaplatených súdnych poplatkoch v rozsahu 50 % a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu ostatných trov konania.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozdielne od okresného súdu vyhodnotil súvislosti ustálenia primeranej náhrady, ktorú je žalovaná povinná vyplatiť žalobcovi. Žalovaná na pojednávaní dňa 23.4.2019 výslovne deklarovala ochotu (aj schopnosť) zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie vyporiadavaného spoluvlastníckeho podielu sumu 45.000,- eur. Z obsahového hľadiska v konkrétnostiach súdnej veci nejde o nič iné, ako o zhodné (a teda nesporné) skutkové tvrdenie oboch sporových strán o výške primeranej náhrady. Len na okraj doplnil, že v súdnej praxi je už dlhodobejšie ustálené, že hodnota vymedzená v znaleckom, resp. odbornom posudku nie je určujúcou. Naopak, zákonný termín „primeraná náhrada“ zahŕňa i ďalšie elementy a ukazovatele; neraz aj nie vyslovene ekonomické, či právne. Nakoľko obe sporové strany mali záujem na nadobudnutí predmetu spoluvlastníctva do svojho výlučného vlastníctva ustálil, že výška náhrady 45.000,- eur ponúkaná každou sporovou stranou na výplatu protistrany je tiež spravodlivá, resp. spravodlivejšia než 41.050,- eur určená znaleckým posudkom.

2.2. V ďalšom konštatoval i to, že v dôsledku zmeny prvoinstančného rozhodnutia (hoci len čiastočnej) rozhodoval v zmysle § 396 ods. 2 CSP (v spojení s § 396 ods. 1 a § 255 CSP) o nároku na náhradu trov celého (prvoinstančného i odvolacieho) konania. Argumentoval, že v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je nutné úspešnosť strán vnímať v širších súvislostiach zahŕňajúcich - okrem iného - aj postoj strán v štádiu pred uplatnením daného nároku na súde. Z obsahu spisu, ako aj z vyjadrení samotných strán, je zrejmé, že v súdenom prípade bol pred začatím konania iniciatívnejší žalobca. Žalovaná až v reakcii na jeho výzvy (že ju vyplatí) reagovala rovnakou ponukou.

2.3. Dôvodil tiež, že obaja spoluvlastníci spĺňali podmienky na prikázanie vecí do ich výlučného vlastníctva (resp. z opaku, ani u jedného nebola zistená žiadna relevantná okolnosť, pre ktorú by nemohol byť v budúcnosti výlučným vlastníkom), „úspešný“ však mohol byť len jeden z nich. Nemožno tak hovoriť o (plnom) úspechu žalovanej a neúspechu žalobcu len na základe skutočnosti, že sa ona stala výlučnou spoluvlastníčkou pôvodne spoločných nehnuteľných vecí. Žalobca nebol neúspešný v tom, že by spoluvlastníctvo bolo zrušené proti jeho vôli (naopak on bol tou stranou, ktorá v konaní využila všetky dostupné procesné prostriedky na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva), ani v tom, že by spoluvlastníctvo bolo vyporiadané iným zákonným spôsobom; napokon, v otázke výšky primeranej náhrady došlo k jej určeniu na základe žalobcom dlhodobo v priebehu konania prezentovanej argumentácie - tvrdenej sumy. Rozoberané východiská a úvahy naplňajú hypotézu § 255 ods. 2 CSP, čiže možno vychádzať zo záveru o čiastočnom úspechu oboch sporových strán.

2.4. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil tým, že zaplatenie dotknutých trov konania bolo jednoznačne v záujme oboch sporových strán. Keďže všetky súdne poplatky boli v priebehu sporu platené žalobcom, odvolací súd priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu 50 % trov konania z titulu zaplatených súdnych poplatkov. Vo vzťahu k ostatným trovám konania - s poukazom na vyššie konštatované - žiadna zo strán nemá nárok na ich náhradu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcom výroku (výrok druhý) a vo výrokoch o náhrade trov konania (výrok tretí a štvrtý) podala žalovaná dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3.1. K vade konania uviedla, že (i) napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sa vyznačuje najmä

nedostatočnosťou a nepreskúmateľnosťou, ktorá je spôsobená rezignáciou odvolacieho súdu na vysvetlenie myšlienkového postupu pri posudzovaní rozhodujúcich okolností prípadu. Uviedla, že takýto postup odvolacieho súdu má tiež za následok, že odôvodnenie rozhodnutia je nepresvedčivé. V dovolaní následne konkretizovala, že odvolací súd nesprávne odôvodnil svoje rozhodnutie v odseku 21, keď neuviedol žiadne konkrétne rozhodnutia, ktoré by mali tvoriť ustálenú rozhodovaciu prax, ďalej neobjasnil v čom spočíva pojem „spravodlivosť“, a neuviedol konkrétne elementy a ukazovatele, ktoré majú tvoriť primeranú cenu. Následne namietala, že v odseku 23 súd uviedol, že pred začatím konania bol iniciatívnejší žalobca, pričom má za to, že nie je zrejmé z akého spisu a z akých vyjadrení má toto konštatovanie vyplývať. Namietala aj odôvodnenie rozhodnutia v odseku 25 a 26 z dôvodu, že odvolací súd neuviedol v akom pomere mala byť tá ktorá strana úspešná. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie NS ČR sp. zn. 22Cdo/3082/2016 z 14. decembra 2016 a na uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17Co/24/2013 z 12. februára 2014. Zároveň dodala, že o trovách konania rozhodol odvolací súd dokonca ani nie na základe predpokladanej právnej normy (§ 255 ods. 1 CSP alebo aspoň podľa § 255 ods. 2 CSP), ale na základe akéhosi „princípu vyššej spravodlivosti. Mala za to, že (ii) rozhodnutie súdu je prekvapivé, pretože odvolací súd posúdil cenu podielu v rozpore so znaleckým posudkom, ktorý žiadna zo strán sporu nespochybňovala.“. Doplnila, že k takejto iniciatíve odvolacieho súdu sa nemala možnosť vopred vyjadriť.

3.2. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedla, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené dve právne otázky:

(i) „Je hodnota spoluvlastníckeho podielu, určeného v zmysle znaleckého posudku, ktorý nebol spochybnený žiadnym spoluvlastníkom, bez vykonania iných dôkazov o hodnote tohto spoluvlastníckeho podielu, kvalifikovaná ako primeraná náhrada za spoluvlastnícky podiel v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka?“

(ii) „Je suma na vyplatenie spoluvlastníckeho podielu, ponúknutá spoluvlastníkom v rámci pokusu o uzavretie dohody v súdnom konaní ku ktorej nedôjde, kvalifikovaná ako skutkové tvrdenie o primeranej náhrade za spoluvlastnícky podiel v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka?“

3.3. K právnej otázke (i) uviedla, že odpoveďou na túto otázku je „áno“. Žalobca síce uvádzal, že je ochotný zaplatiť aj 45.000,- eur, avšak nepreukázal v priebehu konania schopnosť zaplatiť túto cenu a navyše, samotná ochota zaplatiť aj takúto sumu nie je skutkovým tvrdením o hodnote podielu, teda spochybnením znaleckého posudku. Sama tiež uvádzala sumu 45.000,- eur, avšak len v rámci snahy o uzavretie dohody, v žiadnom prípade nešlo o spochybnenie znaleckého posudku, ktorým bola určená cena, a teda aj primeraná náhrada.

3.4. K právnej otázke (ii) uviedla, že odpoveďou na túto otázku je „nie“, pretože sporové strany v rámci súdneho konania v praxi ponúkajú rôzne „dohody“, „ústupky“ a podobne, ak protistrana prejaví vôľu konanie ukončiť, prípadne ponúknuť nejakú protihodnotu za ponúkaný ústupok. Je toho názoru, že v žiadnom prípade takýto procesný návrh dohody nemožno kvalifikovať ako skutkové tvrdenie o primeranej náhrade uvedenej v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a ani spochybnenie ceny určenej znaleckým posudkom.

3.5. Žalovaná žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v zmysle § 449 ods. 1, § 450 CSP zrušil v napadnutom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo alternatívne, aby v zmysle § 449 ods. 3 CSP napadnuté rozhodnutie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že uloží povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie podielu zo zrušeného podielového spoluvlastníctva sumu 41.050,- eur a prizná žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, odvolacieho konania a prvoinštančného konania vo výške 100 %.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa nestotožňuje s vyjadreniami žalovanej, ktorými zdôvodňuje svoje dovolanie, zároveň ale uviedol, že rovnako sú podľa jeho názoru dôvody pre namietanie zákonnosti rozsudku odvolacieho súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Z obsahu dovolania žalobkyne je zrejmé, že namieta (aj) nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (bod 3.1.).

9. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa a účinne námietskami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05 ).

9.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

9.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

10. Z obsahu dovolania (tiež) vyplýva (bod 3.1.), že žalovaná namietala, že hoci odvolací súd zmenil prvoinštančný rozsudok, „rozhodnutie súdu je prekvapivé, pretože odvolací súd posúdil cenu podielu v rozpore so znaleckým posudkom, ktorý žiadna zo strán sporu nespochybňovala. K takejto iniciatíve odvolacieho súdu sa nemala možnosť vopred vyjadriť.“. Z uvedenej argumentácie žalobkyne je podľa dovolacieho súdu možné vyvodiť namietanie zmeny skutkových záverov prvoinštančného súdu

odvolacím súdom bez toho, aby to odvolací súd v odvolacom konaní avizoval, čím jej znemožnil efektívnu procesnú obranu, v dôsledku čoho odvolací súd zasiahol do jej základného práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

11. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

12. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

13. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

14. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

16. Podľa § 187 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. (ods. 1) Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd. (ods. 2)

17. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvoinstančným súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

18. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

19. Odvolací súd prikočil k zmeňujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho spoluvlastníckeho podielu sumu 41.050,- eur tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie jeho spoluvlastníckeho podielu sumu 45.000,- eur po tom, čo dospel k odlišným skutkovým zisteniam tvoriacich základ pre určenie výšky primeranej náhrady ako súd prvej inštancie Odvolací súd v bode 21 odôvodnenia uviedol, že: „...rozdielne od okresného súdu vyhodnotil súvislosti ustálenia primeranej náhrady, ktorú je žalovaná povinná vyplatiť žalobcovi. Žalovaná na pojednávaní dňa 23.4.2019 výslovne deklarovala ochotu (aj schopnosť) zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie vyporiadavaného spoluvlastníckeho podielu sumu 45.000 eur. Z obsahového hľadiska v konkrétnostiach súdnej veci nejde o nič iné, ako o zhodné (a teda nesporné) skutkové tvrdenie oboch sporových strán o výške primeranej náhrady.“. Za tejto procesnej situácie mal však odvolací súd dokazovanie rozhodných skutočností pre posúdenie primeranosti náhrady zopakovať a vytvoriť si tak rovnocenný podklad pre prípadné odlišné posúdenie danej skutkovej otázky. Ak odvolací súd v posudzovanej veci zo zákonného postupu ustanoveného v citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku vybočil, zaťažil svoje rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce závažnou vadou a súčasne konal v rozpore s princípom predvídateľnosti a riadneho a spravodlivého procesu chráneného čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd.

20. Podľa dovolacieho súdu je rozhodnutie odvolacieho súdu pre dovolateľku prekvapivé i v tom, že odvolací súd v merite veci považoval za rozhodujúcu skutočnosť vychádzajúcu z ním použitého zhodného tvrdenia strán sporu (§ 186 ods. 2 CSP), ktorá nebola predtým predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. V posudzovanej veci z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie tým odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom žalovaná v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat’ správnosť „nového“ skutkového záveru zaujatého až v odvolacom konaní.

21. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvoinštančný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní; k odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť sa k nemu vyjadriť. Pokiaľ tak neurobí, možno považovať jeho odchýlny skutkový záver za nepodložený, urobený v rozpore s § 204, § 378 ods. 1 a § 384 ods. 1 CSP a v takom prípade je odvolacie konanie postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

22. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom zmeňujúcom výroku, ako i v závislých výrokoch o náhrade trov konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

23. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu než je zmätočnosť, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti a nedostatku v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd aj za účinnosti CSP (§ 420 písm. f/) nevidí dôvod sa odkloniť.

23.1. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladat’ vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, sťažnosť č. 52854/99, rozsudok z 24. júla 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, sťažnosť č. 8262/02, rozsudok z 23. júla 2009).

23.2. Dôvody zmätočnosti uvádzané žalobkyňou v podanom dovolaní, ktoré mali vyústiť do nepresvedčivého odôvodnenia a následnej nepreskúmateľnosti (bod 3.1.) napadnutého výroku odvolacieho rozhodnutia neboli podľa názoru dovolacieho súdu takej intenzity, ktoré by mali byť dôvodom na uplatnenie výnimky druhej vety stanoviska R 2/2016.

24. Vzhľadom na posúdenú zmätočnosť rozsudku odvolacieho súdu v napadnutom zmeňujúcom výroku z dôvodov najvyšším súdom rozobratých, bolo už neúčelné zaoberať sa i dovolateľkou tvrdným dôvodom, ktorý uplatnila v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (bod 3.2.).

25. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

26. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.